

zabaja vsak četrtletnik in...  
v Mariboru s pošiljanjem  
ga dom za celo leto 32 din.,  
za leto 16 din., šest let  
10 din. letno izdajanje  
30 din. Naročniki in polnopravni  
opredelniki morajo  
plačati obveznino v  
Mariboru, Ljubljani, Zagrebu,  
in v drugih mestih, kjer  
se izdaja, 10 din. za  
četletnik in 5 din. za  
polnopravnega naročnika.  
Za leto 1925 št. 125.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru  
Koroška cesta št. 1. Ekipa  
plača se za vročanje. Upravičeno  
svoje spremembe naročnik  
izvede in reklamacije.  
Črna inostan po dogovoru.  
Za volilnega oglasa  
prijavitelj plača. Naročnik  
izvede in reklamacije.  
Čeprav naša politična  
ustava Ljubljana št. 10.666.  
Telefon internih št. 263.

# SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

10. številka.

MARIBOR, dne 19. februarja 1925.

59. letnik.

## Ustavili so nas!

»Slovenski Gospodar« že izhaja 59 let. Od leta 1866 naprej je bil celo vrsto desetletij edini slovenski list, ki je bodril in vzgajal, navduševal in branil naš slovenski narod ter se potegoval za njegove pravice. Velikanski boj je imel z nemškimi avstrijskimi vladami in še hujši boj je napovedal grdi nemškutariji med slovenskim ljudstvom ter je te boje tudi zmagovito izvojeval. Spodnji Štajer je ostal slovenski po zaslugi »Slovenskega Gospodarja«. List je imel polno sovražnikov. Pregarjali so ga nemškutariji, zasledovali nemškutarski ali nemški državni pravdniki, sodila ga je nešteto krivična nemškutarska porota. A dasi je bilo privatno in državno nemštvo in nemškutarstvo polno jeze na naš list, dasi so ga po krivici sodili in preganjali, pa nekaj vsi stari avstrijski nemški in nemškutarski oblastniki v 52 letih niso storili, niso ustavili »Slov. Gospodarja«, četudi so ga sovražili.

Cesar stari avstrijski nemškutariji niso storili, to so žal storile državne oblasti tiste Jugoslavije, za katero je naš »Slovenski Gospodar« 59 let delal, za katero je v letih 1917 in 1918 ob času »Jugoslovanske deklaracije« polnil oboje strani, za katero je pripravil in navduševal ljudstvo.

Dne 4. februarja t. l. smo dobili od mariborskega policijskega komisarijata odlok, da se ustavi izdajanje »Slov. Gospodarja«. Ta odlok se glasi:

Kr. policijski komisarijat v Mariboru.

Pov. br. 388 3. Maribor, 4. februarja 1925.

»Slov. Gospodar«,  
perijodičen list,  
vstavev izhajanja.

Gospodu

predsedniku konzorcija »Slov. Gospodar«

v

Mariboru.

Ugotovilo se je 1.) da med izhajanjem perijodičnega lista »Slovenski Gospodar« pri konzorciju tega lista — list izdajatelju — nastale spremembe niso bile tekom zakonito predpisanega roka prijavljene (§ 10 tisk. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 6, avstr. drž. zakonika za leto 1863).

2. Da je prijavljen odgovorni urednik »Slovenskega Gospodarja« Vlado Pušenjak v svojstvu kot narodni poslanec in tudi drugače večinoma odsoten iz Maribora, valed česar ni zamogel zbirati, pregledovati in urejevati časopisnega materiala za ta list. To dokazuje, da je bil odgovorni urednik prijavljen le kot navidezni odgovorni urednik, da krije pred zakonom s svojim imenom druge osebe, ki so to delo urednika opravljale.

Z ozirom na te ugotovitve se na temelju 3. odstavka § 11 tisk. zak. z dne 17. XII. 1862 št. 6 avstr. drž. zak. za leto 1863 do izpolnitve postavnih pogojev vstavi izdajanje perijodičnega lista »Slovenski Gospodar« — list ljudstvu v pouk in zabavo —, ki izhaja v Mariboru in se tiska v tiskarni sv. Cirila.

Proti temu odloku je dopustna pritožba na velikega upravnika mariborske oblasti v Mariboru, ki jo je vložiti pri policijskem komisarijatu v Mariboru tekom 14 dni, neredni dneva vročitve. Ta pritožba pa v smislu zadnjega odstavka § 11 tisk. zakona nima odločilne moči.

Vodja policijskega komisarijata:

Policijski nadsvetnik:

Keršovan.

Zakaj je bil torej naš list ustavljen?

Odlok pravi: Prvič za to, »ker pri konzorciju tega lista nastale spremembe niso bile prijavljene.« Pri konzorciju »Slov. Gospodarja« pa ni bilo nobenih sprememb, zato se tudi niso mogle prijaviti. Konzorcij je prevzel list 3. novembra 1921, kar se je ta dan javilo oblasti s pristavkom, da je predsednik konzorcija poslanec g. Vlado Pušenjak. To je oblast vzela na znanje, ker od 2. novembra 1921 pa do 4. februarja 1925 od policijske oblasti ni bilo nobenega ugovora proti prijavi. Sprememba pri konzorciju se pa tudi nobena ni zgodila. Preden je policijska oblast za ustavev lista navedla kot vzrok to, da se niso javile spremembe pri konzorciju lista, bi se bila morala prepričati, ali so tam sploh bile kake spremembe. Vprašati bi bila morala predsednika konzorcija g. VI. Pušenjaka, česar pa ni storila. Nikakor pa ne gre utemeljevati uradne odločbe z dejstvi, ki ne eksistirajo.

Drugi vzrok ustavitve, ki ga navaja policijski odlok, je ta, da g. VI. Pušenjak kot poslanec ni sposoben odgovoren urednik, ker večinoma ni v Mariboru. Tudi ta razlog ne drži. § 12 tiskovnega zakona namreč pravi: »Odgovoren urednik perijodičnega lista more biti le jugoslovanski državljan, ki je samostojen in ki ima v kraju izhajanja lista svoje bivališče.« Tako govori zakon o odgovornem uredniku. Po zakonu mora biti odgovorni urednik prvič naš državljan in to je g. VI. Pušenjak; drugič mora biti

samostojen, tudi to je g. Pušenjak; tretjič mora imeti svoje bivališče v Mariboru, in tudi to ima g. Pušenjak. Gosp. VI. Pušenjak ima torej vse lastnosti, ki jih mora imeti odgovorni urednik.

Policijski komisarijat pa je tudi sam dokazal, da smatra g. VI. Pušenjaka, četudi je poslanec, sposobnega za odgovornega urednika. Mi smo prijavi policijskemu komisarijatu g. Pušenjaka za odgovornega urednika dne 12. februarja 1921, ko je bil še poslanec. In policijski komisarijat od 12. februarja 1921 do 4. februarja 1925, torej čela štiri leta, ni ugovarjal proti temu, temveč je priznal g. Pušenjaka kot odgovornega urednika štiri leta! Ako je bil policijski komisarijat mnenja, da g. VI. Pušenjak nima zakonito zahtevanih lastnosti kot odgovorni urednik, potem bi bil moral že leta 1921 njegovo prijavo zavrniti in zahtevati drugega urednika. Tega pa nikoli ni storil, ampak je kratkotalo ustavljen izdajanje lista z utemeljitvijo, da g. VI. Pušenjak kot poslanec naenkrat ni več sposoben za odgovornega urednika, kar je bil poprej čela štiri leta.

Najboljše na celi stvari pa je še to, da g. Pušenjak dne 4. februarja 1925, ko je policijski komisarijat ustavil naš list, sploh ni poslanec, torej je dne 4. februarja še vedno bil sposoben za urednika tudi v slučaju, da bi policijsko tolmačenje tiskovnega zakona bilo pravilno!

Razlogi, na katere policijski komisarijat opira svoj odlok, torej nikakor ne držijo. Pa utemeljitev ustavitve se je morala napraviti, četudi juridično nikakor ne drži. Sicer pa je policijski komisarijat na ustavitvi našega lista popolnoma nedolžen. Povzročitelj ustavitve je dr. Žerjav. Že v novembru leta 1923 je dr. Žerjav stavil na državno pravdništvu v Mariboru zahtevo, da se »Straža« in »Slov. Gospodar« ustavita. To zahtevo je takrat utemeljeval ravnotako, kakor zdaj policijski komisarijat utemeljuje ustavitve. Državno pravdništvu je pa tiskovni zakon pravilno tolmačilo in Žerjavovo pritožbo vrglo v koš. Ustavitev »Slovenskega Gospodarja« in »Straže« je torej Žerjavovo delo, pri čemur mu je seveda pomagal veliki župan dr. Pirkmajer, od katerega je odšel policijski komisarijat.

Dr. Pirkmajer in dr. Žerjav sta pač mislila tako-le: V sredo pred volitvami ustavimo Slov. ljudski stranki oba lista, da svojim volilcem ne more dati več zadnjih najvažnejših navodil za volitve; na ta način volilce zbegamo in zmešamo ter s tem povzročimo, da bo SLS dobila pri volitvah veliko manj glasov. Ta nakanu se pa tem gospodom ni posrečila. Mi smo že dolgo pričakovali, da nam ustavi list. Zato smo našim volilcem že 14 dni pred volitvami dali zadnja navodila za volitve. In ker nas še niso ustavili, smo izdali zadnji teden pred volitvami »Slovenskega Gospodarja« že v torek namesto v četrtek. Ko nas je v sredo zadela ustavitve, že »Slovenskega Gospodarja« ni bilo več v Mariboru in dr. Pirkmajer in dr. Žerjav nista dosegla svojega namena.

Proti odloku policijskega komisarijata smo se seveda pritožili, kdaj se bo o tem razpravljalo na višjem mestu, seveda ne vemo, pa bomo svoječasno poročali svojim čitateljem.

## Volilcem SLS!

Trd boj je bilo slovensko ljudstvo 8. februarja za svoj obstoj in svojo samostojnost. Tri časopise so nam ustavili, plenili naše glavno glasilo, blatili naše kandidate, izvajali nasilje, kakor ga ne pozna naša politična zgodovina, toda naše ljudstvo je vzdržalo in priborilo sijajno zmago! Slovenska zastava vihra po tem boju bolj ponosno kakor kadarkoli, in svet ve, da se slovenski narod ne da ukloniti z nobenim nasiljem! Tudi bela Ljubljana, glava in srce Slovenije, je določno izpovedala, da misli in čuti enako kot ves ostali narod.

Volilci! Izkazali ste naši stranki zaupanje. Hvala vam! Obljubljamo, da bomo izvoljeni poslanci vztrajali tako, kot vi v volilni borbi, v delu za ljudske pravice in boljše bodočnost slovenskega naroda.

Maribor, 10. februarja 1925.

Dr. Anton Korošec,

Stefan Falež, dr. Andrej Gosar, dr. Jakob Hodžar, dr. Josip Hohnjec, Josip Klekl, Vlado Pušenjak, Geza Šiftar, Josip Skoberne, Ivan Vesenjajk, Fr. Zehot.

## Kaj nam povedo volitve?

Ze tretjič je vodil Pašič v naši državi volitve, da bi jih izpeljal z dobrim ali s hudim tako, kakor bi bilo prav velesrbski ureditvi naše države. Toda ob zavednosti Slovencev in Hrvatov ter odločnosti poštenih Srbov tudi tokrat kljub vsemu nasilju ni dosegel svojega namena, čeravno si je vzel za pomočnika zloglasnega Pribičevića in še bolj osvraženege Žerjava. To je najvažnejše in najbolj razveseljivo dejstvo vse politične borbe.

Veselo in ponosno zremo na armado slovenskega ljudstva, ker je pokazala ta armada sedaj leta 1925 isto,

kar je pokazala leta 1923: da je nerazrušljiva in nezlovoljiva. Nerazrušljiva in nezlovoljiva pa je, ker preveča vse njene člane globoko prepričanje, da smo na pravi poti, saj zahtevamo samo, kar kot ljudje in državljani imeti moramo.

Slovenija je v taboru Slovenske ljudske stranke. Ona hoče izvedbo njenega programa in je pripravljena, se za ta program vstrajno in požrtvovalno boriti! Slovensko ljudstvo je izvolilo svoje zastopnike z bistveno istim številom glasov. To je odločitev, ki že odneva po celi naši državi in izven nje po svetovnih časopisih.

Ali ob veliki zmagi ne smemo pozabiti tudi omeniti nedostatkov, ki smo jih opazovali in na te opozarjamo naše somišljenike pravočasno.

Kaj je bilo pomanjkljivo?

Pred vsem je bila udeležba pri volitvah premajhna in to posebej v nekaterih krajih, kjer so sami naši pristaši, ali vsaj ljudje, ki so nam najbližji. Sicer je res, da je bilo na dan volitve vreme precej neugodno, toda globokejši vzrok je bila brezbržnost in nezavednost. Nam niti enega shoda in niti enega časopisa ne bi bilo treba, če bi se ljudje zavedali, kakšnega pomena so volitve. Poučiti nevedne in brezbržne je torej prva dolžnost in tudi velik interes naših zavednih in dobrih somišljenikov.

Druga pomanjkljivost, ki se je pokazala, so bili nepopolni volilni imeniki. Kljub vsem pojasnilom so bili novi vpisi na podlagi reklamacijskega postopanja deloma nepravilni, deloma pomanjkljivi, zato jih je sodnja črtala. Da bo prihodnjič v tem oziru boljše, bomo privedli posebne tečaje v pouk. Naši nasprotniki uporabljajo pomanjkljivost kot sredstvo, da skušajo na škodo ljudstva dokazati neveljavnost volitev.

Tretja pomanjkljivost je bila pri volitvah samih. Posamezni zapisniki niso bili pravilno spisani in podpisani, ali pa so celo manjkali. Tudi v tem oziru bodo morali postati naši zaupniki še bolj pazljivi!

Kdo je glasoval proti nam?

Kljub veličastni zmagi pa jih je bilo precejšnje število, ki so glasovali proti nam. Kdo so ti?

Pred vsem so bili naši protivniki pri volitvah zagrezeni in zakrknjeni ljudje, ki ne storijo pametnega in do brega samo radi tega, ker mi to zastopamo. Tudi so med njimi oni, ki so vedno in povsod proti poštenemu slovenskemu ljudstvu in njegovim upravičenim težnjam. So to maloizobraženi in naduti ljudje, ki prihajajo z besedo »naprednjaka«, pa je bolj bedak.

Zalostno je, da se da pri nas še precej ljudi podkupiti in za judežev groš prodajo sebe in vse. Ti zaslužijo naše največje zaničevanje, ker so največji škodljivci ljudske skupnosti.

Tokrat so bili v nasprotnem taboru tudi vsi strahopetneži, ker so Žerjavovi visoki uradniki pritiskali na vse mogoče načine. Strahopetljivci pa služijo raje nasilnejem, kakor pa ljudstvu. Raje imajo bič, kakor pa svojo pravico.

Naš sklep.

Trda je bila borba zadnje mesce, še bolj trdo pa bo sedaj delo naših zastopnikov, toda tega se ne ustrašijo ne naši zavedni volilci, ne naši zastopniki — poslanci. Poštena in sveta je naša stvar, zato smo odločni in neustrašljivi. Za državljansko svobodo gre, poštenost, red in postava morajo veljati v naši domovini, iskren sporazum stanov in pokrajin hočemo po geslu: vsakemu svoje, a pred vsem moramo v tem duhu izvojevati zmago visoki misli naših pradedov: V zjedinjeni Sloveniji Slovenec sam gospod na svoji zemlji!

## Nad 105.000 glasov za SLS.

Naš voditelj dr. Anton Korošec je bil 3. februarja izvoljen v vseh treh volilnih okrožjih na Slovenskem. Skupno je dobil nad 105.000 glasov. Slovenska ljudska stranka je dobila 20 poslancev. Na Stajerskem so popolnoma propadli Pučljevi samostojneži, Ravnikovi radikali, Schauerjevi Nemci, vsi socialdemokrati in druge male stranke in strančice. V mariborsko-čeljskem volilnem okrožju so izvoljeni vsi naši kandidati razun g. Bedjaniča, ki je dobil dva glasa manj nego g. Šiftar. Če bo dr. Korošec odložil svoj stajerski poslanski mandat, bo vpoklican za poslanca tudi g. Andrej Bedjanič. Slučaj v ormoškem okraju nam je jasen dokaz, da je res vsak glas zlata vreden. Če bi v ormoškem okraju vsaj še trije volilci glasovali za SLS, bi bil Bedjanič izvoljen.

## Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Na dan volitev, ko se volilni izid iz domačih krajev ni bil znan, so že napovedovali radikalski in samostoj-